

1. Obiekt

KAPLICE BRAMNE

634/2

2. Czas powstania

1709 r.

1789 r.

3. Miejscowość

LIDZBARK WARMIŃSKI

4. Adres

11-100 Lidzbark Warmiński

ul. Wiejska

działki nr - 41

nr hipoteczny - KW. [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna

województwo warmińsko-mazurskie

gmina Lidzbark Warmiński

powiat Lidzbark Warmiński

6. Poprzednie nazwy miejscowości

HEILSBURG

7. Przynależność administracyjna

1 VI 1975

województwo olsztyńskie

powiat Lidzbark Warmiński

przed 1.01.1999 woj. olsztyńskie

8. Właściciel i jego adres

Parafia Rzym. – Kat. p.w.

Podwyższenia Krzyża Św.

11 – 100 Lidzbark Warmiński

Ul. Wiejska

9. użytkownik i jego adres

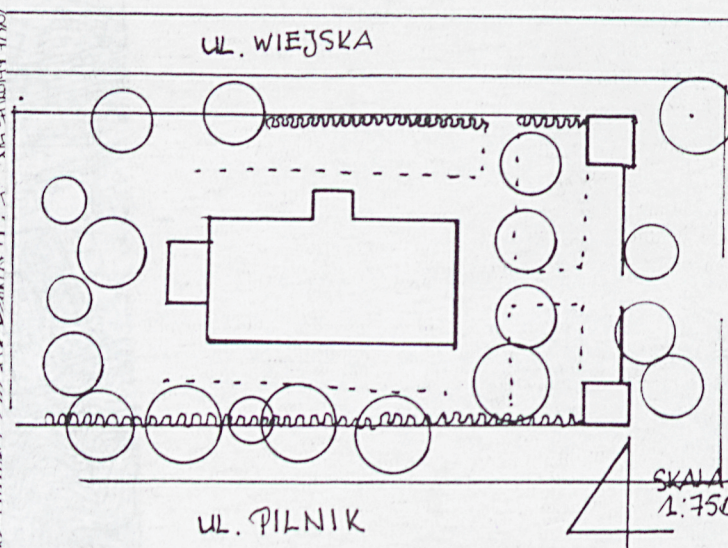
j. w.

10. Rejestr zabytków

Nr rej

1

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

W 1240 r. Krzyżacy zajęli gród Pogezanów Lecbark, który został przez nich rozbudowany i otrzymał nazwę Heilsberg. Zdobyty przez Prusów w 1242 r. zniszczony, został w 1251 roku przekazany biskupowi warmińskiemu. Biskup Anzelm odbudował w 1260 gród, który w latach 1261 - 1273 znajdował się w rękach Pruskich, by ponownie powrócić do biskupa warmińskiego. W k. XIII w. powstaje osada a w 1308 r. lokacja miasta na prawie chełmińskim przez biskupa Eberharda. Rozwój miasta opierał się na rozwoju rzemiosła sukienniczego, szewskiego, białoskórniczego, hamerni miedzi i piwowarstwa. Od 1350 r. do 1775 r. Lidzbark został siedzibą biskupów warmińskich. W 2 poł. XIV w. wzniesiono mury miejskie, ratusz, kościół parafialny prowadzone równolegle z rozbudową zamku biskupiego. Po Pokoju Toruńskim Lidzbark znalazł się w granicach Rzeczypospolitej. W 1522 r. miasto strawił pożar; zabudowania odbudowywane były w ciągu następnego ćwierćwiecza. W 1772 r. miasto przeszło pod władzę Prus. W 1795r. przestało być biskupią rezydencją. W XIX w. miasto uzyskało status powiatu. Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego jako wotum o oddalenie zarazy wybudował biskup warmiński Andrzej Załuski we wsi Pilnik, poświęcony został 30 września 1709 r. zespół powiększono i przebudowano w 1789 r. kiedy został poświęcony powtórnie przez biskupa Krasickiego. Zapewne równocześnie z kościołem, lub wkrótce potem wzniesiono dookoła ogrodzenie wraz z kaplicami nadając formę typową dla warmińskich założeń pielgrzymkowych. Część muru została wyburzona w 1925 roku, wtedy też zapewne zamurowano arkadowe wejścia do kaplic. Bramki wzniesione w styl barokowym; architektem całości był budowniczy **Ernest Mazur**

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacja, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

USYTUOWANIE

Zespół kościoła p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego położony w zach. części Lidzbarka w rozwidleniu ulic Wiejskiej i Pilnik. Dwie kaplice bramne usytuowane we wsch. części terenu kościelnego, w narożnikach, połączone ze sobą murem z bramą pośrodku; przed nimi od wsch. niewielki zieleniec, od zach. teren kościoła z alejkami wyłożonymi kolorowym polbrukiem, trawnikami ze starodrzewem i żywopłotem wzdłuż płn. i płd. granicy; budynek kościoła na wprost bramy oddalony ok. 16 m.

MATERIAŁ.

fundamenty : kamienno ceglane, otynkowane

ściany: ceglane, na wapienno - piaskowej zaprawie, otynkowane;

stropy: pozorna kolebka

więźba dachowa drewniana. stolcowo - płatwiowa

pokrycie dachu blacha ocynkowana na odeskowaniu

okna: ościeżnicowe, dwudzielne, dwupoziomowe, 4 - polowe

drzwi: współczesne, płycinowo - ramowe, dwuskrzydłowe;

schody: brak

PLAN

budynki wzniesione na planie kwadratu, jednoprzestrzenne;

BRYŁA

parterowa, nakryta kopułą zwieńczoną spłaszczonym cebulowatym małym hełmem z iglicą z kulą i krzyżem;

WNĘTRZE:

Jednoprzestrzenne

ELEWACJA

na niskim cokole, opięte przy narożach pilastrami toskańskimi dźwigającymi proste belkowanie i profilowany gzyms koronujący;

elewacje zewnętrzne ślepe;

elewacje wewnętrzne z drzwiami, elewacje wsch. z prostokątnym oknem;

INSTALACJE:

Elektryczne

14. Kubatura 80 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 16 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kaplice	17. Użytkowanie obecne pomieszczenia gospodarcze
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja lata 1995 – 97 – remont dachu;		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Dobry;	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Nie wymaga interwencji konserwatora	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania) –

Archiwum Diecezji Warmińskiej w Olsztynie – Acta Visitationis 7, s. 58 – 60; 28 s. 10; 31 s. 23, 78, 96
Codex Diplomaticus Prussicus – 11 – 65
Codex Diplomaticus Warmiensis t.I, s. 86, t. II, s. 220
Scriptores rerum Warmiensis t. I. s. 440

22. Bibliografia:

- A. Boeticher, Die Bau - und Kunstdenkmaler der provinz Ostpreussen, t. IV, s. 134
A. Peter, Die Stadt Heilsberg, Heilsberg 1900
B. Dehio – Gall, Handbuch der deutschen Kunstdenkmaler – Deutschland Preussen, Munchen – Berlin 1952, s. 205

A. Boetticher, Die bau und Kunstdenkmaler der Provinz Ostpreussen, H.II, Natangen, Koenigsberg 1896

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury) -
Zielona karta ewidencyjna zabytków architektury 1957 r.

24. Uwagi różne –

25. Opracował

tekst

J. Domino, 2000r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

J. Domino, 2000r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf.

J. Domino, 2000r..
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Załączniki

Wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa. Załącznik nr 1 - 3

1. Miejscowość

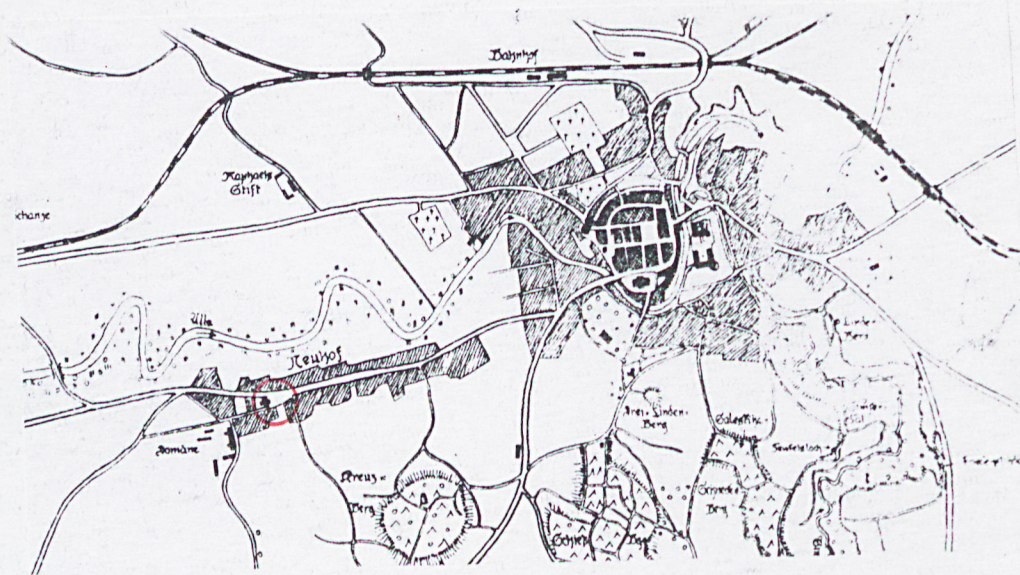
LIDZBARK WARMIŃSKI

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

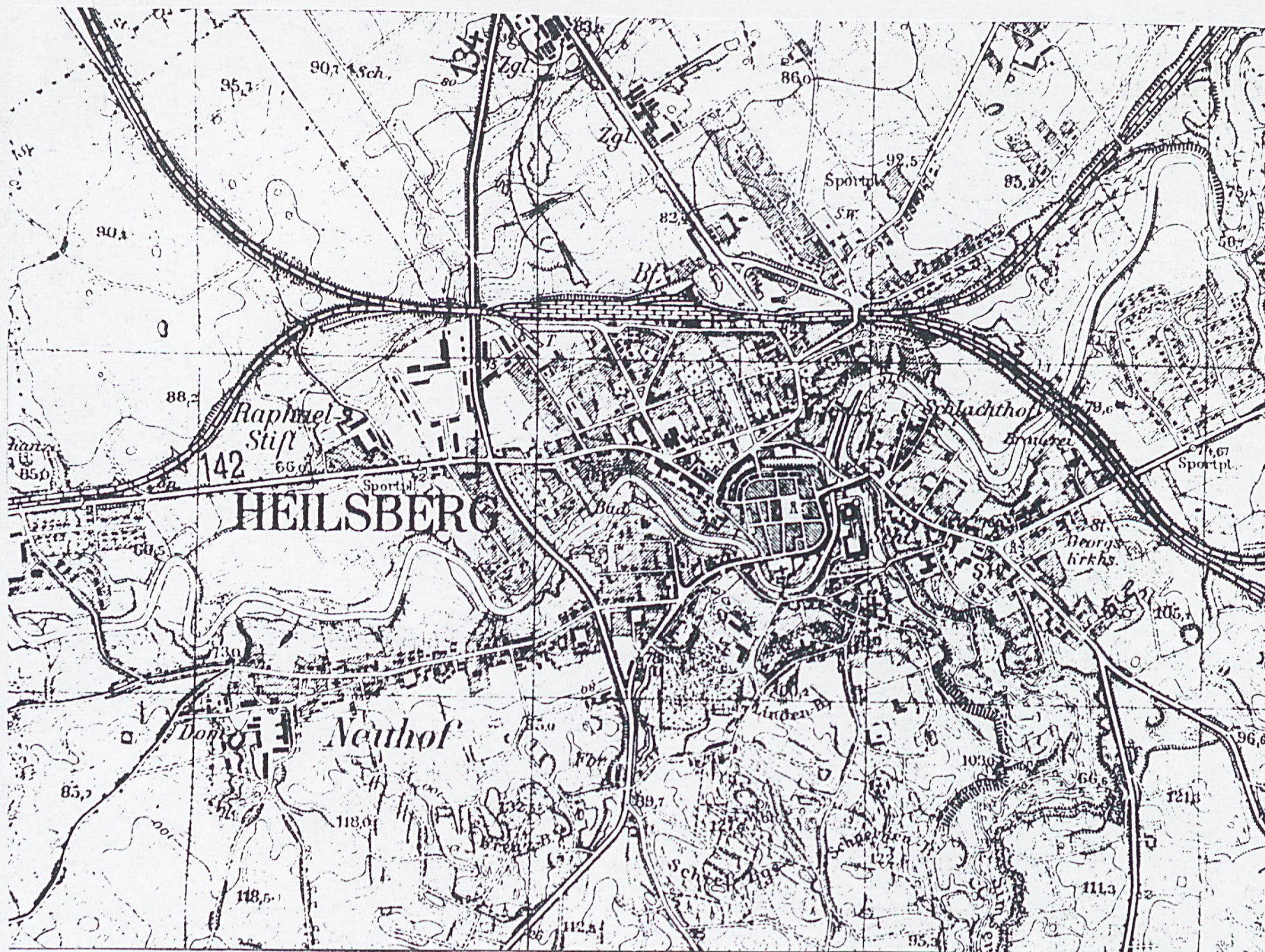
KAPLICE BRAMNE

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

plany

Wkładkę założył: J. Domino, październik 2000 r.
Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
LIDZBARK WARMIŃSKI	KAPLICE BRAMNE UL. WIEJSKA	zdjęcia, plany

2

3

4

5

Wkładkę założył: J. Domino, październik 2000 r.
Miejsce przechowywania negatywów:

6

7

8

9

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
LIDZBARK WARMIŃSKI	KAPLICE BRAMNE	zdjęcia, plany

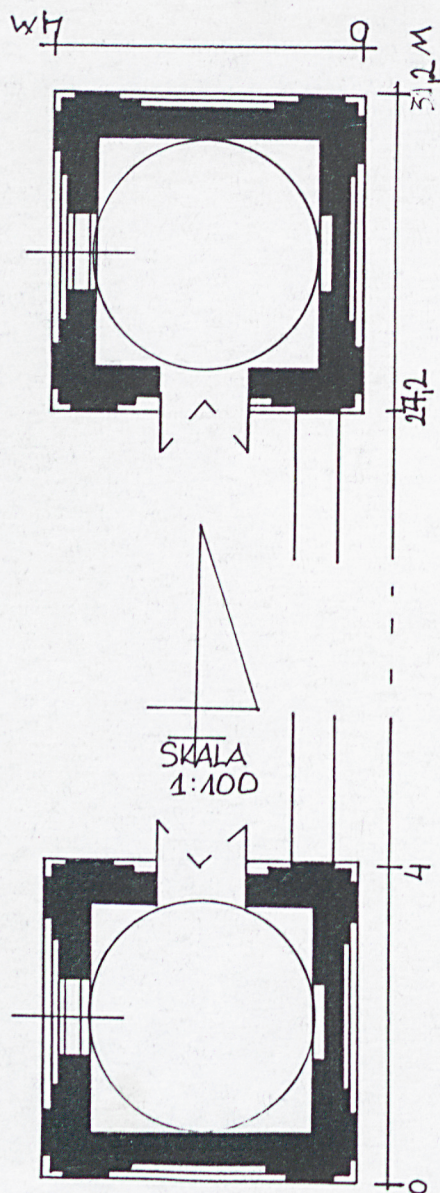
10

11

12

spis fotografii

1. widok od wsch.
2. kaplica ptn. od ptn.
3. kaplica ptn. od ptn. - wsch.
4. kaplica ptn. od ptn. - zach.
5. kaplica pld. od ptn.
6. kaplica ptn. od pld.
7. kaplica pld. od ptn.
8. widok od ptn
9. widok od pld. - zach.
10. kaplica pld. od ptn. - wsch.
11. kaplica pld. od zach.
12. widok od ptn. - wsch.